

(ἡ στέρησις καὶ ἡ λιτότης εἰς τὸν οἰκογενειακὸν βίον, ὅταν ὑπάρχῃ ἀγάπη καὶ δύνοια, εἰναι ἀπείρως προτιμότεραι ἀπὸ τὴν εὐμάρειαν καὶ τὸν πλοῦτον, ὅταν συνοδεύωνται ὑπὸ ἔριδων καὶ διχογνωμιῶν) N. Πολίτ., Παροιμ. 3, 697. Κάλλιο ξερὸ φωμὶ μὲ γλύκα πέρι μάγγαρα μὲ μέλι (συνών. μὲ τὴν προτηγουμ.) Πελοπν. (Πάτρ.) Ἡ γλύκα φέρει πίκρα (τὴν χαρὰν καὶ τὴν εύτυχίαν εἰς τὴν ζωὴν ἀκολουθεῖ συνήθως λύπη) Ἀμοργ. Ἡ ὑπομονὴ ἔχει πίκρα, μὰ δὲ καρπὸς τῆς γλύκα Ἡπ. (Κόνιτσ.) 3) Ἐπὶ καιροῦ, ἡ ἔλλειψις ψύχους, εὐδία, γαλήνη πολλαχ. καὶ Τσακων. (Μέλαν. κ.ά.): Εἴραι μιὰ γλύκα δξο! Σῦρ. Σήμερα κάρει γλύκα, γλύκαρε δὲ καρπὸς Πελοπν. (Ανδροῦσ.) κ.ά. "Οταν οὐ κάβουρας καταλάβῃ γλύκα, βγαίνῃ πάλι ἃ τὰ δξον Στερελλ. (Μπούν.) "Ενι γλύκα σάμερε, δὲ γρί ποια κξάδα (εἰναι γλύκα σήμερα, δὲν κάνει κρύο) Μέλαν. Μπουνάτσα ητανε κ' ἡ βραδυά είχε μεγάλη γλύκα Κ. Μπαστ., Αλιευτ. 124. 4) Εἰς τὸν πληθ. τὰ γλύκας, ἡ δερματικὴ ἀσθένεια «μολυσματικὸν κηρίον» ἡ δποία ἐμφανίζεται μὲ ἔξανθήματα πλήρη πύου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἢ τοῦ προσώπου τῶν παιδίων Πόντ. (Κερασ. κ.ά.) Διὰ τὴν σημ. ταύτην πβ. τὸ παρὰ Δουκ. γλυκά καὶ τά. Συνών. γλυκάντσιν 3, γλυκά ή τραχα, σάγον ρο, σαγρί, σάγρι.

Ἡ λ. καὶ ώς ὄν. κύρ. ὑπὸ τύπ. Γλύκα ἡ, Μακεδ. (Βλάστ. Βρία Βροντ.) Γλύκω Μακεδ. (Βλάστ.) Πελοπν. (Γαργαλ. Μεσσην. Πυλ.)

γλυκαγαπῶ Φ. Πανᾶ, Λυρικ., 270.

Ἐκ τοῦ ἐπιφρ. γλυκά καὶ τοῦ ρ. ἀγαπῶ.

Ἄγαπῶ μὲ τρυφερότητα, μὲ γλυκύτητα: Ποίημ.

Ως χθὲς ἀκόμα ἀλάλητο κρυβόσσονν ἃ τὸ θυμάρι καὶ τώρα τέτοι' ἀρχίνησες τραγούδι χαρωπό;

— Γιατὶ γλυκαγαπῶ.

γλυκαγγούριδα ἡ, ἐνιαχ. γλυκαγούριδα Ἡπ. (Διβρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γλυκά εύ α, διὰ τὸ δπ. βλ. γλυκά δς, καὶ τοῦ ούσ. ἀγρού α.

Τὸ φυτὸν Κιγώριον τὸ ἐντενὲς (*Cichorium divaricatum*) τῆς οἰκογ. τῶν Συνθέτων (*Compositae*): *Μάσαμαν γλυκαγούριδες* καὶ τ' εις βράσαμαν. Συνών. ἀγρού προκαλέσαται, πολυρριζίδιο.

γλυκαγκαθιδα ἡ, Δ. Καββάδ., Βοταν. Φυτολ. Λεξ., 1155.

Ἐκ τοῦ ούσ. γλυκά γκαθο.

Τὸ φυτὸν Βερβερίς ἡ κρητική (*Berberis cretica*) τῆς οἰκογ. τῶν Βερβεριδῶν (*Berberidaceae*).

γλυκάγκαθο τό, Εσβ. (Αἰδηψ.) Στερελλ. ("Αγιος Γεώργ. Λαμ.) γλυκάγκαθον Σκόπ. γλυκάκαθ-θο Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γλυκά δς καὶ τοῦ ούσ. ἀγκάθι.

1) Τὸ φυτὸν Κνήκος ἡ ιεράκανθα (*Cnicus benedictus*) τῆς οἰκογ. τῶν Συνθέτων (*Compositae*) Στερελλ. (Λαμ.) 2) Τὸ φυτὸν Σκόλυμος ὁ ισπανικός (*Scolymus hispanicus*) τῆς οἰκογ. τῶν Συνθέτων (*Compositae*) Εσβ. (Αἰδηψ.) Σκόπ. Στερελλ. ("Αγιος Γεώργ.) Συνών. ἀσπραγκάθα, σκόλιος, σκολύμπροι. 3) Τὸ φυτὸν Κάρδος ὁ πυκνοκέφαλος (*Cardus rupestris*) τῆς οἰκογ. τῶν Συνθέτων (*Compositae*) Καλαβρ. (Μπόβ.) Συνών. κουφολάχανο, κουφωτός.

γλυκαγκαλιδὰ ἡ, Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γλυκά δς καὶ τοῦ ούσ. ἀγκαλιδά.

Ἡ διὰ γλυκέος, περιπαθοῦς ἐναγκαλισμοῦ ἔκφρασις τῆς ἀγάπης: Ἄσμ.

Τὸ μύλου βρόσκεις εύκοντα κὶ τοὺς νιῷδες δὲ στέφτει, τοῦ φίλου τὶς γλυκαγκαλιδὲς δὲ βρόσκεις, ὅταν θέλῃς.

γλυκαγκαλιάζω πολλαχ. γλυκαγκαλιάζον Μακεδ. (Θεσσαλον. κ.ά.) γλυκογκαλ-λιάζ-ζω Κάλυμν. Κῶς Ρόδ. Σύμ. κ.ά. γλυκογκαλιάζω Βύρ. 2, 437 γλυκογκαλ-λιάζ-ζω Κάλυμν. Κῶς Ρόδ. Σύμ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ ἐπιφρ. γλυκά δς καὶ τοῦ ρ. ἀγκαλιάζω.

Ἐναγκαλίζομαι μὲ γλυκύτητα, περιπάθειν ἔνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Στρίβτζει, γλυκογκαλ-λιάζ-ζει τον, στρίβτζει, γλυκοφιλᾶ τον Κῶς Ρόδ.

Χύν-τει, γλυκαγκαλιάζει την, γλυκά σφιχτοφιλᾶ την Σύμ.

Νὰ γλυκαγκαλιάσω τ' ἄσπρο σον κορμὶ καὶ νὰ σὲ χορτάσω μὲ γλυκὸ φίλι

Ἡπ.

"Ἄχ, ἔλα, ψυχή μου, νὰ γλυκαγκαλιάσω τὰ θεῖα σον στήθη ποὺ μοσχοβολοῦν Φ. Πανᾶς, ἔνθ' ἀν.

γλυκαγκάλιασμα τό, Λεξ. Γαζ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ ρ. γλυκά γκαλιάζω.

Ο γλυκύς, δὲ περιπαθής ἐναγκαλισμός: Σὲ καλὸ νὰ σοῦ βγοῦν τὰ γλυκαγκαλιάσματα.

γλυκάδα ἡ, σύνηθ. καὶ Πόντ. (Άμισ. Κερασ. Σάντ. Τραπ.) γλύκαδα Πάρ. (Λεύκ.) γλυτσάδα Καλαβρ. (Μπόβ.) γλυτζάδα Καλαβρ. γλυτσάδα Καλάβρ. (Μπόβ.) γλυκάδα Κάρπ. Κάσ. γλυκά Ρόδ.

Τὸ Βυζαντ. ούσ. γλυκά δα. Βλ. Περὶ γέροντ. στ. 45 (ἐκδ. Wagner σ. 107) «τῆς ἐρωτιᾶς τὴν δύναμιν πόγεμε τὴν γλυκάδα». Ο σχηματισμὸς κατὰ τὸ σχῆμα πικρὸς - πικράδα, θολός - θολάδα κ.τ.τ.

A) Κυριολ., ἡ εὐχαρίστησις ἡ προκαλουμένη ἐκ τῆς γεύσεως γλυκοῦ ἐδωδίμου ἢ ποτοῦ, ἡ ἡδύτης σύνηθ. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ. κ.ά.) Πόντ. (Άμισ. Κερασ. Σάντ. Τραπ.): Ἡ γλυκάδα τῆς ζάχαρης - τοῦ μήλου - τοῦ σύκου σύνηθ. Ἔχει γλυκάδα τοῦτο δὰ τὸ σῦκο Σίφν. Σὲ λιγών' ἀπ' τ' γλυκάδα τ' boullaki τού πιτ' μέζης Μακεδ. (Ρουμλ.) Τὸ κρασί δὲν ἔγινε ἀκόμη, ἔχει λιγόνλα γλυκάδα Πελοπν. (Λακεδ.) Τὰ σῦκα ἀδεῖς κεῖν' δὸς χωράφι ἔχουσιμοι μίλαν ἄδ-δη γλυκάδα Καλαβρ. (Γαλλικ.) "Εμ-μορφον γλυκάδαν ἔχει ζάχαρος Τραπ. Ἐπῆρεν πολλὰ γλυκάδαν (ἡσθάνθη μεγάλην γλυκύτητα ἐκ τῆς γεύσεως) Κερασ. Μέλι μὲ τὶς γλυκάδες Σῦρ. (Έρμούπ.) Νὰ ἔχετε τὴν γλυκάδα του! (εὐχὴ) Πελοπν. (Κάμπος Λακων.) κ.ά. "Ηφαέτ-το δλοτ-τὸ μέλι, π-πον νὰ πάρῃ τὴν γλυκάδα τ-τον πικρά (ἀρά) Κάρπ. || Ἄσμ.

"Ἔχεις παλιοῦ κρασιοῦ θωριά τσαὶ νιῷδες μελιοῦ γλυκάδα, ἔχεις τσαὶ ἃ τὸ κορμάτσι σον περίσσια νοστιμάτια Κάρπ. Κάσ.

Ζαχαροζυμωμένη μου, μέλι μὲ τὴν γλυκάδα Μεγίστ. || Ποίημ.

Νὰ βλέπω τὰ ξαθὰ μαλλιὰ καὶ τὰ δροσᾶτα χεῖλη,
πᾶχον τοῦ ρόδου τὴν βαφή, τοῦ μῆλου τὴν γλυκάδα
Γ. Τερτσέτ. εἰς Ἀνθολ. Η. Ἀποστολίδ., 465. Ἡ σημ. καὶ
εἰς Δουκ. Συνών. γλύκα ΑΙ.

Β) Μεταφ. 1) Ἡ ἐκ τινος ἀσχολίας ἡ ἀκούσματος τέρψις,
εὐχαρίστησις σύνηθ.: Ἡ γλυκάδα τῆς φωνῆς - τοῦ ὕπνου -
τῆς δουλειᾶς - τοῦ νεροῦ πολλαχ. Ἐγάλλιασεν' ποὺ τές γλυ-
κάδες τῆς φωνῆς τον Κύπρ. Ἀρχισι τ' ἀηδόν' κι κιλαγδοῦσι
μὶ τόσ' γλυκάδα, ποὺ ἔγονθ' μοῦσι ἄθρονπους Θράκ. (Αἰν.)
|| Γνωμ. Ἡ γυναικα, τὸ κρασὶ καὶ τὸ τσιγάρο 'ς τὸ τέλος
ἔχουν τὴν γλυκάδα (εἰρων.) Πελοπν. (Βραχν.) || Ἄσμ.

Ξέπτα, τοῦ ἥλιου ἡ ἀδεօφή, τοῦ βαβακιοῦ ἡ ἀσπράδα,
ἀκόμη δὲν ἔχόρτασες τοῦ ὕπνου τὴν γλυκάδα;
Πελοπν. (Λακων.)

Ζεστὸ φωμὶ δὲν ἔφαγα, γλυκὸ κρασὶ δὲν ἤπια,
τὸν ὕπνο δὲν ἔχόρτασα, τοῦ ὕπνου τὴν γλυκάδα
Πελοπν. (Ολυμπ. κ.ἄ.)

Μέρα, γιάδα ξημέρωσες, ἥλιε μου, γιάδα βγῆκες
καὶ τὴν γλυκάδα τῆς αὐγῆς νὰ πάρω δὲ μ' ἀφῆκες;
Νάξ. (Απύρανθ.)

Ἀπάρω 'ς τὸν ἀσπάλαθα φιλιεῖ ὁ γαρδὸς τὴν νύφη,
κι ἀπ' τὴν γλυκάδα τὴν βολλὴ τὰ δάχτυλά του γλείφει
Ἀντίπαξ. Παξ.

Ἐφίλησά σε μιὰ καὶ δυὸ κ' ἤπηρα τὴν γλυκάδα
κι ἀ σὲ φιλήσ' ἄλλος κανεὶς, δὲν ἔχει νοστιμάδα
Κρήτ.

Μέσα 'ς τοῦ ὕπνου τὴν γλυκά, 'ς τοῦ ὕπνου τὴν γλυ-
κάδα,
παίρω τὰ δκυὸ σκυλλάκια μου, τὸ γαλανὸν καὶ μαῖρον
Ρόδ.

Ἀκόμη δὲν ἔχόρτασες τοῦ ὕπνου τὴν γλυκάδα,
σήκω κι ἀνακεφάλισε, χρυσή μου φιλαινάδα
Πελοπν. (Μαραθ.)

Μιλαχρινό μου πρόσουπον, μέλι μὶ τὴν γλυκάδα,
φαρμάκι ποὺ μὶ πότισις τούτη τὴν ἴβδουμάδα
Σάμ.

Μ-μαι καταχαδεμένη 'γώ, μηδὲ 'πὸ τὴν γλυκάδα
ἄλλοῦ δίω τὸ μέλος μου καὶ σὲ δῆφ-φαρμακάδα
Κῶς (Κέφαλ.) || Ποιήμ.

Ἐνδίσκει ἐκεὶ παρηγοριὰ κι ἀνέλπιστη γλυκάδα
Α. Βαλαωρ., "Εργα 2, 252.

Δὲν ξέρω ἀν πέφτοντα τὰ μαλλιά, τοῦτο μονάχα ξέρω,
πὼς οἱ γλυκάδες πρέποντε καλύτερα 'ς τὸ γέρο

I. Πολέμ., Χειμωνανθ.², 112. Ἡ σημ. καὶ Βυζαντ. Βλ. Περὶ
γέροντ., ἔνθ' ἀν. «καὶ στέκω καὶ θαυμάζομαι τὸ θαύμασμα
τὸ μέγα, | πῶς ἐδυνήθη κ' ἔκοψεν ἡ μαραμένη βέργα | τῆς
παρθενιᾶς τὴν δύναμιν πόργεμε τὴν γλυκάδα». Συνών. γλύκα
ΑΙβ. 2) Ἡ ἐπαφροδισία Λεξ. Γαζ. 3) Γλυκύτης τρό-
πων, προσήνεια, εὐγένεια Βιθυν. (Κατιρλ.) κ.ἄ.: Μὲ τὶ γλυκά-
δες τώρα ποὺ μᾶς κρένει! Κατιρλ. Συνών. γλύκα ΑΙγ.
4) Ἐπὶ καιρικῆς καταστάσεως, ἡ ἔλλειψις ψύχους, ἡ εὐδία,
γαλήνη ἐνιαχ.: 'Ο οὐρανὸς χύνει μιὰν ἀπειρη καλωσόνη καὶ
γλυκάδα Σ. Μυριβήλ., Ζωὴ ἐν Τάφ., 228. Συνών. γλύκα ΑΙγ.
5) Εἶδος σταφυλῆς χρώματος λευκοῦ, ἡ δποία ωριμάζει
πρώιμα Θήρ. Νίσυρ. Πάρ. (Λευκ. Νάουσ κ.ἄ.) — E.
Πονηρόπ., 'Αμπελουργ., 27 Π. Γενναδ., Γεωργ. Γλωσσ.,
13. Β) Τὸ κλῆμα τὸ δποίον παράγει τὸ ἀνωτέρω εἶδος
σταφυλῆς Θήρ. 6) Τὸ γλύκυσμα Μεγίστ.

γλυκαδάκι τό, σύνηθ. γλυκαδάκ' Στερελλ. (Αἴτωλ. κ.ἄ.)

'Εκ τοῦ ούσ. γλύκαδι διὰ τῆς ὑποκορ. καταλ. -ά κι.

1) Γλύκαδι 2, τὸ ὄπ. βλ., σύνηθ.: Δὲ μᾶς τηγανίζεις
κάνα γλυκαδάκι γιὰ μεζέ; 'Αθην. 2) Γλύκαδι 4, τὸ ὄπ.
βλ., σύνηθ.: Βάλε λίγο γλυκαδάκι 'ς τὴν σαλάτα Πελοπν.
(Γαργαλ.) Χωρὶς γλυκαδάκι δὲν τρώγεται τὸ μαφούλι αὐτόθ.
3) Εἶδος ἀγρίου λαχανευομένου χόρτου Στερελλ. (Αἴτωλ.)

γλυκαδερφός δ, ἐνιαχ. γλυκαδέρφη ἡ, Κρήτ. (Βιάνν.)
γλυκοαερφή Κάρπ. Κάσ.

'Εκ τοῦ ἐπιθ. γλύκαδις καὶ τοῦ ούσ. ἀδερφός.

'Ο πολὺ ἀγαπητός, πεφιλημένος ἀδελφός ἔνθ' ἀν.: 'Ἄσμ.

Μ-μ' ἐτσεῖνος ἡτον ἄγριος τσ' ἤκοψε τὴν ζωή μου,
τσαὶ μ' ἤφερε 'ς τὰ Τάρταρα, ὡ γλυκοαερφή μου!
(ἐκ μοιρολ.) Κάρπ.

Δὲν είσαι γλυκαδέρφη μου, νὰ σὲ πονῇ ἡ καρδιά μου
Κρήτ. (Βιάνν.)

γλυκάδι τό, σύνηθ. καὶ Πόντ. (Ινέπ. Οἰν. κ.ἄ.) Τσακων.
(Μέλαν. κ.ἄ.) γλυκάδιν Πόντ. (Κερασ. Νικόπ.) γλυκάδ'
σύνηθ. βορ. Ιδιωμ. Μύκ. γλυκάδι Εύβ. (Αὔλωνάρ.) γλυκάδι
Τσακων. (Μέλαν.) γλυκάδι Καλαβρ. (Μπόβ.) γλυκάδι Ρόδ.
γλυκάδιν Ικαρ. (Εύδηλ. κ.ἄ.) Κῶς (Καρδάμ.) γλυκάδι Κάρπ.
Κάσ.

'Εκ τοῦ Ἐλληνιστ. ούσ. γλύκαδις ον. 'Ο τόπ. γλύκαδις
καὶ τοῦ Βυζαντ.

1) Ἔδεσμα ἡ ποτὸν ἔχον τὴν γεῦσιν γλυκεῖαν, γλύκυσμα
ἡ ἡδύποτον Βιθυν. (Κουβούκλ.) Θράκ. (Αἰν.) Κάρπ. Κάσ.
Κέρκ. Κορσ. Πόντ. (Ινέπ.) Προπ. (Μαρμαρ.) Ρόδ. — Λεξ.
Αἰν.: Τοὺν ἡπήραντι κι λονγιῷ τοῦ λονγιῷ γλυκάδια, γιὰ
νὰ σ' κωθῆ ἡ βασιλές νὰ φάῃ τ' νύχτα (ἐκ παραμυθ.) Αἰν.
Τί σπέρνεις αὐτοῦ; — Τὸ γλυκάδι γιὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ
τὸ φαρμάκι γιὰ τὰ στραβὰ καὶ τὰ χαλινωμέρα (εξ ἐπωδ.)
Κέρκ. || Ἄσμ.

'Ετάξα την ζάχαρη κ' ἐπότιζά την μόσχο,
κ' ἔπιε τὸ μόσχο τὸ καλὸ κι ἄλλα πολλὰ γλυκάδια
Κορσ.

'Εκανακίστην δ παστός, φέρ' τε τὰ γλυκάδια μας
καὶ τὰ μελιτάτα μας

(γλυκάδια = ἡδύποτα) Ρόδ. β) Οίνος γλυκύς Καλαβρ.
(Μπόβ.) 2) Συνήθως κατὰ πληθ., οἱ ἀδένες ἀνθρώπων καὶ
ζώων, οἱ υπογνάθιοι, οἱ μασχαλιαῖοι, ίδιαιτέρως δὲ οἱ υπὸ²
τὸ περιτόναιον καὶ οἱ μεσεντερικοί, ως καὶ τὰ λιπώδη μέρη
τῶν σπλάχνων πολλαχ. καὶ Τσακων. (Μέλαν.): 'Ετηγάνισε τὰ
γλυκάδια κ' ἐφάγαμε σύνηθ. Τὰ γλυκάδια τὰ κάναμι μὶ τοῦ
βούτ' ρον, μ' ἀλεύρῳ χάσ' κον (=λευκόν) Προπ. (Μαρμαρ.):
Τὰ γλυκάδια είναι πουλὸν νόστ' μα Στερελλ. (Σπάρτ.) Τ' ἐ-
λιές τοῦ σφαχτῶντε τσὶ λέμε γλυκάδια (ἐλιές = ἀδένες) Πε-
λοπν. (Παιδεμέν.) "Εφαῖς γλυκάδια τζιγαριστὰ Σάμ. 'Ο κα-
λύτερος μεζές είναι τὰ γλυκάδια τοῦ χοίρου τηγανιτὰ Μῆλ.
Μᾶς ἔβαλι γιὰ μιζέ κατ' γλυκάδια ἀποὺ τὸν ψημένον τ' ἀρ-
νὶ κ' ἤπιαμαν κάμπουσα τσίπ' ρα (=ρακή) "Ηπ. (Κουκούλ.)
Βάζαμι κι τὰ γλυκάδια 'ς τοὺν πατσᾶ Θεσσ. (Γερακάρ.)
Θά 'χη ἡ νοικοκυρὰ βρασμένα τὰ πλεμόνια, τὶς ἐλιές, τὰ
γλυκάδια τοῦ χοιρινοῦ Πελοπν. (Κλειτορ.) Πρήζουνται τὰ
γλυκάδια τοὺς, μανιζέει οῦλο τους τὸ κορμὶ καὶ σὲ είκο-
σιτέσσερες ὠρες τὰ πνίγει τὸ ἀμπελοκλάδι (=θανατηφόρος
ἀσθένεια τῶν νηπίων) Πελοπν. (Ηλ.) || Ἄσμ.

